

НУЖДАЕМ СЕ ОТ ЧЕСТНИ И ДЕМОКРАТИЧНИ ИЗБОРИ

Отворено писмо

на Асоциация „Прозрачност без граници“

Начинът на провеждане на първия тур от изборите за общински съветници и за кметове, проведени на 29 октомври 2023 година, откри за пореден път съществени проблеми, поставящи под въпрос честността на изборния процес: изборен туризъм, купуване на гласове и контролиран вот, подправяне на бюлетини и спорен начин на съставяне на протоколи с изборните резултати от страна на членове на секционните избирателни комисии.

Повече от 15 години Асоциация „Прозрачност без граници“ отправя призови за предприемане на адекватни законодателни и организационни мерки, които да гарантират честността и демократичността на изборния процес и да съдействат за доверието в институциите. Вместо това сме свидетели на законови промени и на спорни действия на политически партии и институции, които вместо да решават натрупаните проблеми, създават нови проблеми.

В навечерието на втория тур от местните избори Асоциация „Прозрачност без граници“ призовава институциите, политическите партии и кандидатите за кметове да положат всички усилия, за да възпрепятстват организационните нарушения и купения вот. В тази връзка призоваваме:

- **Централната избирателна комисия да издаде задължителни указания на секционните комисии, които осигуряват видимост към действията им при преброяването на бюлетините, включително всяка бюлетина да бъде показвана на екрана на заснемащото устройство.** Това ще намали възможността за подправяне на вота в бюлетините, за съставяне на протоколи с невярно съдържание и ще намали съмненията в работата на избирателните комисии.
- **Министерството на вътрешните работи да предприеме активни мерки срещу купения и контролирания вот, включително и като използва ротация на служители от други областни дирекции на МВР.** Това ще намали случаите, в които служителите на МВР не се противопоставят активно на случващото се поради обвързаности на местно ниво и нежелание да се противопоставят на влиянието на местни фактори.

След приключването на изборите призоваваме за:

Създаване на Регионални преброителни центрове като инструмент за възпрепятстване на възможностите за контрол и незаконно въздействие върху избирателите, както и за ограничаване на манипулациите и грешките при броенето на бюлетините и попълването на протоколите. Експерименталното прилагане на модела през 2011 година доказва, че преброителните центрове могат да функционират ефективно в малки населени места, като (1) позволяват обществен контрол върху работата на избирателните комисии и имат силно дисциплиниращ ефект върху работата на секционните комисии, (2) отслабват натиска върху избирателите от страна на местни икономически и политически фактори; (3) обезсмислят част от схемите за купуване на гласове и за натиск върху избирателите.

Припомняме, че промени в правилата и в начина за провеждане на избори трябва да се основават на: (1) задълбочен анализ, установяващ причините за дефицитите в изборния процес и предлагащ адекватни решения, вместо политически мотивирани мерки; (2) широка дискусия, в която се отчитат констатациите и препоръките на всички заинтересувани участници в изборите, включително на партии, институции, международни и национални наблюдатели и академичната общност.

София, 3 ноември 2023 година

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

TRANSPARENCY INTERNATIONAL – BULGARIA